

Az Energia Klub véleménye a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 2010 augusztusában meghirdetett módosítás-tervezetéről

Általános vélemény

A módosítás-tervezet teljes bizonytalanságot okoz a megújuló erőforrásokkal, hulladékból, valamint kapcsoltan termelt villamos energia támogatását illetően. A KÁT-rendszer lényeges elmeinek módosításával, a zöldbizonyítvány-rendszer többszöri szerepeltetésével, az újonnan bevezetett ártámogatási rendszer definiálásával nem egyértelmű a jogalkotói szándék.

Kérjük a kormányt, hogy minél előbb tájékoztasson a megújulóenergia-beruházások középháttérben tervezett támogatási módszereiről. A KÁT-rendszert felváltó zöldbizonyítvány-rendszer bevezetésének szándéka esetén hozza nyilvánosságra a döntést megalapozó, jogszabály által előírt tanulmányt, és még a döntés meghozatala előtt bocssássa azt társadalmi vitára!

Általános javaslatunk, hogy a Magyar Energia Hivatal jogállását, feladat- és hatáskörét, mivel nem csak a villamosenergia-piac szabályozó-felügyelő hatósága, ne ágazati törvények, hanem különálló jogszabály rögzítse.

Jogtechnikai probléma, hogy a VET jelen módosítási javaslatai csaknem teljes körűen érintik a 2010. évi VII. törvény azon, a VET-re vonatkozó módosításait, amelyek a 2010. évi XC. tv. értelmében 2012. március 3-án lépnének életbe. Felmerül, hogy így ezen módosítások életbe léptetéséhez nem a VET-et, hanem a 2010. évi VII. törvényt kell módosítani.

Részletes vélemény egyes tervezett módosításokhoz

1. § 24. Háztartási méretű kiserőmű: olyan, a kifeszültségű felhasználói vagy vételezői berendezésre kapcsolódó kiserőmű, melynek csatlakozási teljesítménye fázisonként nem haladja meg a 16 A-t;

A „háztartási méretű kiserőmű” kategória lehetőséget ad az áramszolgáltatóval szaldó elszámolásra, amely jelen pillanatban kedvezőbb feltételt biztosít a napelemes villamosenergia-termelésre, mint a KÁT-rendszer. A fázisonkénti 16 A áramerősség meglehetősen lecsökkentheti a háztartási méretű kiserőmű határát (3,5 kW), azaz csak kisebb méretű berendezések számára marad meg a szaldó-elszámolás lehetősége.

A valódi „háztartási” jelleg biztosítása érdekében indokolt lehet a teljesítmény határ csökkentése, de csak abban az esetben, ha párhuzamosan bevezetésre kerül egy az „erőművi” napelem-termelést gazdaságossá tevő támogatási rendszer, pl. a KÁT-rendszer keretében a napelem-technológia költségeit tükröző, jelentősen megnövelt kötelező átvételi ár, zöldbizonyítvány-rendszer esetén egy azt kiegészítő beruházás, és/vagy kamattámogatás napelemes beruházások számára.

1. § 75. Ártámogatási rendszer: olyan támogatási rendszer, amelyben a kedvezményezett jogszabályban meghatározott feltételek szerint az általa biomasszából termelt és piaci alapon értékesített villamos energia minden egységéhez kapcsolódóan jogszabályban előre meghatározott mértékű támogatásra jogosult;

Nem egyértelmű, hogy mit takar az újonnan bevezetett „ártámogatási rendszer” definíció, milyen szerepet töltsön be a jelenlegi KÁT-rendszer, és az esetlegesen bevezetendő zöldbizonyítvány-rendszer mellett.

Nem támogatjuk, hogy bármilyen támogatási elv követése esetén a biomassza-tüzelés – a többi megújulóenergia-technológiától megkülönböztetett módon – külön prémiumban részesüljön.

Szükségesnek tartjuk, hogy a beruházói bizonytalanság csökkentése érdekében minél előbb kommunikálja a kormány az újonnan bevezetendő támogatási eszközök célját, értelmét.

3. § 64.65. Vertikálisan integrált villamosenergia-ipari vállalkozás: egyrészt olyan villamosenergia-ipari vállalkozás vagy vállalkozások csoportja, amelyek irányítására közvetlenül vagy közvetve ugyanazon személy vagy személyek jogosultak, és ahol a villamosenergia-ipari vállalkozás vagy vállalkozáscsoport az átviteli rendszerirányítási vagy elosztási tevékenységek közül legalább az egyik tevékenységet végzi, továbbá a termelési vagy kereskedelmi tevékenységek közül legalább az egyik végzésére engedéllyel rendelkezik, másrészt a vertikálisan integrált villamosenergia-ipari vállalkozás felett irányítást gyakorló személy vagy személyek;

A módosított szöveg második – "(...), másrészt" utáni – része nem értelmezhető, legalábbis a szöveg szerint a vertikálisan integrált villamosenergia-ipari vállalkozás megegyezik az azt irányító személyekkel.

7. § (5) Megújuló energiaforrást hasznosító új termelő kapacitások létesítése során a hálózati engedélyesek külön, a Hivatal határozatában meghatározott feltételek szerint és mértékben kötelesek viselni a közcélú hálózat műszaki átalakításából (különösen hálózati csatlakozások és a hálózat megerősítéséből) származó azon költségeket, amelyek az elosztó és átviteli hálózatra való csatlakozás műszaki feltételeit megteremtik. Ezen költségeknek a hálózati engedélyeseket terhelő részét a Hivatal a rendszerhasználati díjak megállapítása során indokolt mértékben figyelembe veszi.

Nem tartjuk megfelelőnek, hogy a hálózati csatlakozás és hálózatfejlesztés költségmegosztásának elveit ne jogszabály határozza meg.

Jelenleg a 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet az erőművek csatlakozási díját alapvetően a termelő és hálózati engedélyes közötti megállapodás tárgyává teszi azzal a megkötéssel, hogy az a hálózati csatlakozáshoz szükséges beruházás aktivált értékéhez igazodik. Tekintettel arra, hogy a hálózati csatlakozáshoz szükséges műszaki beruházások körét és terjedelmét a hálózati engedélyes határozza meg, így a termelő által fizetendő csatlakozási díjat a hálózati engedélyes egyoldalúan tudja befolyásolni.

Javasoljuk, hogy a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 58.§-hoz kapcsolódóan a törvény végrehajtásáról szóló 273/2007 (X.19.) Korm. rendeletben (VET Vhr.) *jogszabályi szinten* szükséges rögzíteni a hálózatcsatlakozási és használati szerződés megkötésének feltételeit, az eljárás menetét, amit jelenleg a rendszerirányítói üzemi szabályzat és az elosztói szabályzatok tartalmaznak. A hálózati engedélyes által adandó ajánlatnak elengedhetetlen nevesített elemei kell, hogy legyenek a hálózati engedélyes által felajánlott csatlakozási pont, valamint a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételeinek meghatározása érdekében a csatlakozási díj és az annak alapjául szolgáló beruházás várható aktivált értéke.¹

A jogszabályi rögzítés helyetti hivatali határozatban való szabályozás egyrészt csökkenti a kiszámíthatóságot, másfelől korrupciós keresletet teremthet.

12. § (1) A termelő kérelmére a megfelelőségértékelő szervezetek tevékenységéről szóló külön jogszabályban meghatározott eljárásrend szerint kijelölt szervezet a vizsgáló, tanúsító és ellenőrző szervezetekre vonatkozó eljárásoknak megfelelő módon – figyelembe véve az eredetigazolásról szóló külön jogszabályban meghatározott feltételeket – igazolja a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával előállított villamos energia mennyiségét, a nagyhatékonyságú, hasznos hőigényen alapuló kapcsoltan termelt villamosenergia- és hőmennyiséget.

Indoklás lenne szükséges, hogy mi teszi szükségessé, hogy megfelelőségértékelő szervezetek adják ki az eredetigazolásokat. Ez növeli az adminisztrációs költségeket, és további szereplőket von be a rendszerbe.

13. § (1) Minden mérlegkör-felelős köteles a külön jogszabályban foglaltaknak megfelelően a mérlegkörébe tartozó felhasználó(k) részére értékesített villamos energia arányában átvenni az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiát és erre vonatkozóan szerződést kötni az átviteli rendszerirányítóval.

¹ Forrás: Energia Klub, Dr. Lengyel Attila Ügyvédi Iroda (2010a): Javaslatok a hazai megújuló engedélyezési eljárásban tapasztalható anomáliák feloldására és az engedélyezési eljárások gyorsabbá és átláthatóbbá tételére.

(1a) Az átviteli rendszerirányító a 9. §-ban meghatározottak végrehajtása érdekében köteles

a) az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia elszámolására létrehozott, a kereskedelmi szabályzatban meghatározott mérlegkör működtetésére, kiegyenlítésére,

b) a 13. § (1) bekezdésében meghatározottak által kötelezően átveendő villamos energia mennyiségét a jogszabályi előírások szerint meghatározni, szétosztani és elszámolni, összhangban a zöld bizonyítványra vonatkozó külön jogszabályban meghatározottakkal.

A módosítás szövege feltételezi a zöldbizonyítvány-rendszer létét, pedig jelenleg Magyarországon a KÁT-rendszer van érvényben. A fogalmak és támogatási rendszerek keveredése bizonytalanságot okoz a befektetőknek ugyanúgy, mint a jogszabály végrehajtóinak.

72. § (4a) Az átviteli rendszerirányító üzletszabályzatának jóváhagyása során a Hivatal a (3)-(4) bekezdésben foglaltak szerint jár el azzal az eltéréssel, hogy az üzletszabályzat tervezetét nem kell előzetesen egyeztetni felhasználókkal reprezentatív érdekképviselőik útján, továbbá a jóváhagyás során nem kell kikérni a fogyasztóvédelmi hatóság előzetes véleményét.

Nem egyértelmű, hogy mi indokolja, hogy a MAVIR üzletszabályzatának jóváhagyása során a Hivatalnak ne kelljen egyeztetnie sem a felhasználók érdekképviselőivel, sem a fogyasztóvédelmi hatósággal. Véleményünk szerint a MAVIR üzletszabályzatában meghatározott kérdések széles köre (pl. hálózattervezés, KÁT rendszer működtetése, menetrendek kialakítása, csatlakozás, hálózathasználat kérdései, stb.) indokolna nem csak a felhasználókkal, hanem a termelőkkel és/vagy szakmai képviselőikkel is konzultációt.

74. § (2) A(z) ... MW vagy azt meghaladó névleges teljesítőképességű erőmű létesítése esetén a 81. §-ban meghatározott engedélyezési eljárást megelőzően a 80/A. § szerinti engedélyezési eljárást kell lefolytatni.

Az Energia Klub a megújulóenergia-beruházások engedélyezési eljárásainak további bonyolítása helyett azok egyszerűsítését tartja szükségesnek. Részletes elemzésünk foglalkozik a jelenleg hatályos engedélyezési eljárások összetettségével és anomáliáival (Energia Klub, 2010b), a megújulóenergia-beruházások gyorsabb megvalósulása érdekében az eljárások mielőbbi egyszerűsítések szükségességével². További anyagunk konkrét javaslatokat fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy milyen lépések szükségesek az engedélyezés egyszerűsítéséhez (Energia Klub, 2010a). Ajánljuk ezen javaslatok figyelembe vételét, az engedélyezés bonyolítása helyett az egyszerűsítést!

Részletes indoklás lenne szükséges, hogy miért van szükség egy újabb lépcsőre az engedélyezési eljárásban. Mikor és milyen módon dől el, hogy mely kapacitáshatár felett van szükség az előzetes engedélyre? A módosítás-tervezet jelen formában bizonytalanságot teremt, és a pontos kapacitáshatár-megjelölés nélkül a véleményezést is akadályozza.

80/A. § (6) Az előzetes engedélyben a Hivatal meghatározza azokat a műszaki követelményeket, amelyeket a kérelmezőnek a villamosenergia-rendszer zavartalan és biztonságos működtetése, egyensúlyának biztosítása érdekében teljesítenie kell, továbbá azokat a feltételeket, amelyeknek az a 74. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti engedélyek kiadásakor az üzembiztonság és ellátásbiztonság érdekében fenn kell állniuk.

A tervezett módosítás alapján az erőmű-engedélyezések első lépése lesz a Hivatal előzetes engedélyezésének megszerzése. Nem egyértelmű, hogy a Hivatal milyen szempontok alapján határozza meg a teljesítendő feltételeket, illetve, hogy miért a Hivatal vizsgálja azokat a kérdéseket, amelyek a MAVIR hatáskörébe tartoznak, és az engedélyezés további lépcsőiben amúgy is figyelembe vételre kerülnek.

² Energia Klub (2010): Megújuló alapú energiatermelő berendezések engedélyezési eljárása - Kutatási jelentés. Készült a Magyar Energia Hivatal megbízásából.
http://www.energiaklub.hu/dl/Energia_Klub_Megujulo_%20energia_engedelyeztetes.pdf

Mindezekon felül megjegyezzük, hogy a teljes engedélyezési folyamatot megelőző előzetes engedélyezés, különös tekintettel a fenti bizonytalanságokra, korrupciós keresletet teremthet.

143. § (3) A 90. § (3) bekezdése alkalmazásával kiadott engedélyek alapján nyújtott egyetemes szolgáltatás árát, az áralkalmazási feltételeket, valamint az árszabályozás kereteit a Hivatal javaslata alapján a miniszter rendeletben állapítja meg.

A 90. § (3) bekezdést a 2009. évi LVI. Törvény 376. §-a hatályon kívül helyezte.

144. § (1) A közcélú hálózathoz történő csatlakozással összefüggésben fizetendő csatlakozási díj elemeit, mértékét és alkalmazásának feltételeit a Hivatal határozatban állapítja meg.

(2) A csatlakozási díjat úgy kell megállapítani, hogy az igények befolyásolásán keresztül segítse elő a legkisebb költség elvének érvényesülését, valamint vegye figyelembe a hálózatra később csatlakozott rendszerhasználók csatlakozásából eredő hatásokat. A csatlakozási díj nem haladhatja meg a hálózati engedélyes által közvetlenül a csatlakozás érdekében végrehajtott hálózati beruházásra fordított összeg nagyságát.

(3) A csatlakozási díjból származó bevételt hálózatfejlesztésre kell fordítani.

(4) A csatlakozási díjak áralkalmazásának alapelveit a Hivatal előterjesztése alapján a miniszter rendeletben állapítja meg.

A zavaros szóhasználat és a fenti rész egyszerűbb értelmezése érdekében javasoljuk a szövegezés pontosítását a 142. § (2) bekezdés mintájára.

171. § (3) A 11. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, átvételi kötelezettség alá eső megújuló energiaforrásból előállított villamos energia legmagasabb induló átvételi ára $k \cdot 24,71 \text{ Ft/kWh}$.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott „k” tényező értéke 2008. január 1-jétől a Központi Statisztikai Hivatal által 2007-ben utoljára közzétett, 2006 azonos időszakához viszonyított aktuális (utolsó) éves fogyasztói árindex értéke. Az ezt követő naptári években a k értéke minden év első napjától a tárgyév január 1-jét megelőzően a Központi Statisztikai Hivatal által utoljára közzétett, az előző év azonos időszakához viszonyított aktuális (utolsó) éves fogyasztói árindex értékének és a k tárgyévet megelőző évi értékének szorzata.

Nem egyértelmű a fenti passzusok törlésének következménye. A fenti módosítás megszünteti a kötelező átvételi árak felső határát, valamint az átvételi árak inflációhoz kötődő növekedését. Ez lehetőséget ad az átvételi árak technológiánkénti pontosabb differenciálására, valamint akár egy degresszív támogatás bevezetésére is.

Bizonytalanságot okoz, hogy ez a rendelkezés nem állapítja meg, hogy mi vonatkozik a KÁT-rendszerben jelenleg részt vevő vállalkozásokra, akár a KÁT-rendszer átalakítása, akár a zöldbizonyítvány-rendszer bevezetése esetén.

Szükségesnek tartjuk, hogy illetékes minisztérium rövid határidőn belül foglaljon állást a megújuló ösztönzésére alkalmazott támogatási rendszerek tekintetében!

(5) A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény, valamint az annak felhatalmazása alapján kiadott, az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia átvételéről szóló külön jogszabály alapján a hővel kapcsoltan termelt villamos energia kötelező átvétel keretében történő értékesítésére vonatkozó, az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia mennyiségét és a kötelező átvétel időtartamát meghatározó hatósági határozattal nem szabályozott értékesítési jogosultságok - a lakossági távhő célra vagy külön kezelt intézmény céljára történő távhőtermelésre, illetve a külön kezelt intézmény ellátásának céljára történő hasznos hőtermelésre vonatkozó jelen bekezdés szerinti meghosszabbítás esetét kivéve - 2010. december 31-én megszűnnek.

A módosítás nem rendelkezik azokról a termelőről, akiknek a kötelező átvételi rendszerben való részvételét a Hivatal idén tavasszal a VET jelen tervezet szerint törölni szándékozott rendelkezése (171. § 5. bek. törölt szakasza) értelmében meghosszabbította. Javasoljuk egyértelművé tenni ezen termelők helyzetét, azaz a fenti szövegrészt úgy kiegészíteni, hogy az rendelkezik a hosszabbítást már elnyert termelők jogállásáról. Amennyiben a jogalkotónak az a

szándéka, hogy a hosszabbítást „elnyert” termelők esetében is meg kívánja szüntetni a kötelező átvételi rendszerben való részvételt, úgy az erről és ennek körülményeiről szóló rendelkezéssel kellene kiegészíteni a bekezdést, illetve törölni kell a meghosszabbításra utaló szövegrészt.

~~(11) A Kormány zöld-bizonyítvány- és kapcsoló-bizonyítvány-rendszerre vonatkozó döntését megalapozó (10) bekezdés szerinti tájékoztatást a Hivatal első alkalommal 2008. június 30-ig készíti el.~~

A törvény a törlés után nem határoz meg határidőt, időpontot a további vizsgálatok elvégzésére. Javasoljuk a további vizsgálatok elvégzését dátumhoz kötni (adott év melyik hónap végéig). Javasoljuk, hogy jogszabály tartalmazza, hogy a „tájékoztatást” nyilvánosságra kell hozni.

(4) A Hivatal villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 11. § (3) bekezdése és 159. § t) pontja alapján hozott - a kötelező átvétel mennyiségét és időtartamát meghatározó - határozataira e törvény 91. § (1) és (4) bekezdésének rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

Ezen rendelkezés szerint a KÁT-rendszerben jelenleg részt vevő engedélyesek módosíthatják az engedélyben foglaltakat – a körülmények jelentős megváltozása esetén –, illetve kérhetik az engedély visszavonását. Javasoljuk a „körülmények jelentős megváltozása” esetek pontosítását.

A megújulóenergia-befektetők bizonytalanságát csökkentendő kérjük az illetékes minisztériumot, hogy rövid határidőn belül foglaljon állást a megújuló energiaforrások támogatásáról szóló tervekről.